

Zadání případových studií programu GAMA

Případové studie jako součást dopadového hodnocení programu GAMA

Smyslem programu GAMA bylo zlepšit transfer technologií a tím zaměřit pozornost výzkumných institucí na aplikovaný výzkum a zvýšit přínosy, které z něj výzkumným organizacím plynou a také zlepšit přístup podniků v Česku působících ke znalostem a k jejich využití. Z tohoto důvodu program GAMA požadoval a podporoval změny v systémové rovině transferu technologií uvnitř výzkumných organizací – institucionální a organizační změny – a to prostřednictvím podpory konkrétních projektů aplikovaného výzkumu a jejich výběru.

Případové studie budou součástí dopadové evaluace. Jejich cílem bude na příkladu výzkumných organizací, které budou vybrány pro případové studie, popsat změny (dopady) předpokládané programem GAMA, analyzovat jejich souvislosti vnitřní (s cílem pokusit se oddělit vlivy programu GAMA od dalších vlivů) i vnější (tj. v kontextu výzkumného prostředí Česka), identifikovat aplikace s významným přínosem, jejich přínosy a komerční výsledky.

Budou objednány 3 případové studie: jedna pro velkou, významnou universitu, jedna pro menší universitu s aplikovaným výzkumem, jedna pro ústav Akademie věd, neboť AV má jiné institucionální prostředí. Výběr výzkumných organizací bude zohledňovat aplikované výsledky, spolupráci s podniky a výkonnost v komercializaci, s využitím výsledků soutěží Transfera Technology Days.

Zaměření případových studií

Případové studie budou zaměřeny na dvě organizační úrovně, na úroveň university (VO), na níž se rozhodovalo o konkrétních dílčích projektech a na úroveň výzkumných týmů, které výzkumné projekty realizovaly, a to včetně vztahu mezi těmito dvěma úrovněmi. Na obou úrovních budou sledovány institucionální dopady účasti v programu GAMA i přínosy aplikovaného výzkumu a komercializace, a to jak v souvislosti s příslušným projektem GAMA, tak v souvislosti s vývojem institucionálního prostředí všeobecně.

Případové studie budou sledovat:

v institucionální složce případové studie zejména „vytváření podpůrné organizační struktury výzkumných organizací pro komercializaci výsledků“ (citace z programu GAMA, PP1), se zaměřením na následující témata:

- jak se určovala témata podpořených projektů (např. v dichotomii „motivace výzkumníka k výzkumu“ vs. „motivace firmy v důsledku potřeb trhu“), pravidla pro rozhodování, zda existovala a které potřeby či faktory zohledňovala
- zdali a jak se měnilo postavení TTO a zdali se změny, vzniklé kvůli požadavkům programu GAMA, promítaly v institucionálním prostředí organizace, a zdali byly rozdíly mezi organizačními složkami na nižší úrovni (např. mezi fakultami university)
- jak se měnilo postavení TTO dále, po ukončení projektů GAMA a jaké to mělo důvody
- jak významný byl vliv Rad pro komercializaci a zdali a jaký měl tento mechanismus vliv na rozhodování výzkumné organizace o aplikovaném výzkumu v širším smyslu (a to jak formální, tak neformální, který mohl být významnější)

ve složce přínosů zejména proces a výsledky transferu technologií a komercializace výsledků výzkumu, se zaměřením především na následující témata:

- jak probíhala komercializace výsledků aplikovaného výzkumu podpořeného programem GAMA, jak byla úspěšná,
- zdali a jak (ve skutečnosti, nikoliv jen formálně) byl dopředu odhadován „potenciál komercializace“ jednotlivých podpořených projektů, jaký byl a jak se nakonec shodoval s výslednou realitou
- jaké byly přínosy komercializace dílčích projektů programu GAMA, a to v kontextu komercializace výsledků výzkumu dané organizace (nutno zdůraznit, že dílčí projekty GAMA byly malé a nelze očekávat velký přínos)
- jaký byl vývoj výsledků dílčích projektů, které byly v době ukončení v raném stadiu, zdali a za jakých okolností byly rozvíjeny dále a jak úspěšně
- jaké byly přínosy aplikací pro podniky, které výsledky výzkumu využívají.

Výše uvedené složky hodnocení nelze důsledně oddělit, v mnoha ohledech se prolínají.

Níže je jednoduché schéma dopadového hodnocení v případových studiích:

úroveň hodnocení	organizační		
	dílčí projekty		
		formální	funkční
		typ dopadu	

Zdroje dat a informací, metody

Případové studie budou využívat data a informace o projektech dostupných ze systémů TAČR, data a informace z výročních zpráv organizací, které budou předmětem případových studií, data z interních dokumentů příslušných výzkumných organizací vč. Interních dokumentů, zpráv a podkladů vzniklých pro účely projektu GAMA.

Vyroční zprávy a zprávy o hospodaření budou využity pro analýzu příjmů z komercializace vybraných organizací, případně ve srovnání s podobnými organizacemi, které vybrány nebudou, ale budou srovnatelné (např. ČVUT Praha a VUT Brno apod.).

Významnější zdrojem však budou informace (případně i data) zjišťované prostřednictvím řízených, polostrukturovaných rozhovorů. Rozhovory budou připraveny na základě předběžných zjištění vzešlých z desk research.

Bude realizováno nejméně 20 rozhovorů, zpravidla tedy 6-7 v každé vybrané organizaci. Rozhovory budou realizovány na úrovni university (TTO, osoba z vedení university zodpovědná za aplikace a spolupráci s podniky, zástupce rady pro komercializaci), a na úrovni projektových týmů úspěšných

aplikací, případně také s představitelem podniku v případě významné aplikace úspěšně uplatněné a přinášející významné příjmy.

Koordinace a návaznost případových studií na dopadovou evaluaci

Případové studie budou průběžně koordinovány s dopadovou evaluací, tj. dopadová evaluace bude poskytovat informace, data a průběžné výsledky například pro výběr výzkumných organizací, pro které bude zpracována případová studie, specifikaci témat či dílčích otázek pro případové studie apod., případové studie budou poskytovat doplňující zjištění a závěry pro dopadovou studii, budou z nich také vycházet doplňující otázky či témata, na která bude v průběhu dopadové evaluace vhodné klást větší důraz. Proto předpokládáme průběžnou spolupráci mezi týmem zpracovávajícím dopadovou evaluaci a týmem, který bude zpracovávat případové studie.

Očekávané přínosy případových studií

Případové studie přinesou podrobnější informace o přínosech programu pro několik navzájem odlišných výzkumných organizací. Umožní lépe popsat a porozumět procesům komercializace a jejich proměně v čase a popsat vliv programu GAMA na tyto procesy. Ukáží, zdali a jak odlišné institucionální prostředí a věcné zaměření vybraných výzkumných organizací ovlivňuje proces komercializace a její přínosy pro výzkumnou organizaci i pro podniky.

Výsledky případových studií budou navzájem srovnány. Očekáváme, že ze srovnání vzejdou zjištění, která bude možné do určité míry zobecnit a která přispějí k nastavení podmínek dalších, navazujících programů.